

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **M. V.**, zast. Mgr. Janem Bučkem, advokátem se sídlem Zátíší 3501, Frýdek - Místek, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 117, Ostrava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 9. 2014, č. j. MSK 112770/2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 4. 2015, č. j. 19 A 12/2014 - 26,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Nejvyššímu správnímu soudu byla dne 10. 6. 2015 doručena kasační stížnost žalobce (dále jen „stěžovatel“), směřující proti shora označenému rozsudku (dále jen „napadený rozsudek“) Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta stěžovatelova žaloba proti shora označenému rozhodnutí žalovaného (dále jen „rozhodnutí žalovaného“).

Žalovaný svým rozhodnutím zamítl odvolání stěžovatele a potvrdil rozhodnutí Magistrátu města Frýdku – Místku (dále jen „správní orgán“) ze dne 24. 7. 2014, č. j. MMFM 92743/2014 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání přestupků podle § 125c odst. 1 písm. d) a k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dle znění výroku prvostupňového rozhodnutí; zvýraznění doplněno NSS). Uvedených přestupků se měl stěžovatel dopustit tím, že dne 23. 5. 2014 v 17:30 hodin na ulici 28. Října ve Frýdku – Místku řídil motorové vozidlo BMW rz X a přes výzvu policisty se odmítl podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebyl ovlivněn alkoholem, „*ačkoliv takové vyšetření nebylo spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví*“. Dále při řízení u sebe neměl řídičský průkaz. Stěžovateli byla prvostupňovým rozhodnutím

uložena pokuta ve výši 25 000 Kč a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel po dobu 12 měsíců.

Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí zejména uvedl, že na základě výpovědi obou zasahujících policistů považuje za prokázané učinění výzvy k podstoupení odborného lékařského vyšetření. Stěžovatelovo odmítnutí podrobit se takovému vyšetření pak dovodil z oznámení sepsaného dne 23. 5. 2014, kde se uvádí, že stěžovatel „[n]ásledný odběr žilní krve nebo moči odmítl“, což je též stvrzeno stěžovatelovým podpisem.

Ohledně průběhu dechových zkoušek žalovaný podotknul, že ačkoli výsledkem prvního měření byl údaj 0,58‰, druhého měření pak 0,15‰ a konečně třetího měření 0,53‰ alkoholu v krvi, posuzují se rozdíly naměřených hodnot mezi dvěma měřeními po sobě jdoucími. Nelze tedy použít hodnotu naměřenou prvním měřením a hodnotu naměřenou při třetím měření a tyto mezi sebou porovnat, zda je rozdíl mezi nimi menší než 10%, či nikoliv. Dechová zkouška tudíž nebyla platná a výzva zasahujících policistů k podrobení se lékařské prohlídce byla důvodná.

Proti rozhodnutí žalovaného brojil stěžovatel správní žalobou, v níž namítal zejména platnost provedené dechové zkoušky, a tudíž neoprávněnost výzvy zasahujících policistů k podrobení se lékařskému vyšetření. Rovněž tvrdil, že nebyl policisty poučen o následcích odmítnutí uposlechnutí výzvy. Výsledky dechové zkoušky nikdy nezpochybňoval, dokonce sám doznal, že před jízdou požil alkohol.

Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku uvedl, že výsledky dechové zkoušky provedené analyzátozem alkoholu v dechu zavdaly důvodné podezření, že stěžovatel řídil vozidlo pod vlivem alkoholu. Vzhledem k tomu, že odchylka mezi výsledky jednotlivých měření byla větší než 10%, nebylo možné uznat výsledek dechové zkoušky pro správní řízení. Jestliže naměřená hodnota současně byla větší než nula, což nasvědčovalo výskytu určitého množství alkoholu v organismu žalobce, pak výsledky orientační dechové zkoušky zcela důvodně přinesly pochybnosti o tom, zda žalobce před řízením motorového vozidla nepožil alkoholického nápoje a zda nebyl při řízení vozidla pod jeho vlivem. Proto byla potřeba pozitivní výsledky potvrdit provedením odborného lékařského vyšetření. Námitka stěžovatele, že se doznal k požití alkoholu před jízdou, proto není důvodná; výzva zasahujících policistů k podrobení se lékařskému vyšetření byla oprávněná a souladná se zákonem.

Proti rozsudku krajského soudu brojí stěžovatel včasně podanou kasační stížností, jíž se domáhá zrušení napadeného rozsudku z důvodů uvedených v ustanoveních § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel má za to, že v posuzovaném případě svým jednáním nenaplnil skutkovou podstatu přestupku dle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu, neboť neodmítl podrobit se vyšetření podle zvláštního právního předpisu ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem. Vyšetření se naopak podrobil, jelikož dobrovolně podstoupil dechovou zkoušku a doznal se k požití alkoholu před jízdou. Celou záležitost považuje stěžovatel za nedorozumění, jež má pro něj nedůvodně nepříznivé následky. Lékařské vyšetření spočívající v odběru biologického materiálu za účelem zjištění ovlivnění alkoholem mu bylo ze strany zasahujících policistů prezentováno jako fakultativní alternativa pro případ, že by s výsledky dechové zkoušky nesouhlasil. Pokud by býval byl zasahujícími policisty dostatečně poučen o následcích nepodrobení se lékařskému vyšetření, neměl by důvod je nepodstoupit, zvláště s ohledem na skutečnost, že se doznal k požití alkoholu před jízdou.

Z ustanovení § 16 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami

pokračování

způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 379/2005 Sb.“), stěžovatel vyvozuje, že je-li výsledek provedeného orientačního vyšetření pozitivní, odborné lékařské vyšetření se neprovede. Jelikož stěžovatel má za to, že výsledek orientační dechové zkoušky byl pozitivní, namítá neoprávněnost výzvy zasahujících policistů k podrobení se odbornému lékařskému vyšetření. Zasahující policisté mu však výsledky dechové zkoušky nevysvětlili a vyvolali v něm dojem, že se lékařskému vyšetření nemusí podrobit.

Jestliže krajský soud poukazuje v odůvodnění napadeného rozsudku na fakt, že stěžovatel podepsal na místě silniční kontroly „Oznámení přestupku“, je dle stěžovatele nutné zohlednit, že text psaný rukou je obtížně čitelný, přičemž obsahuje toliko shrnutí faktu, že byl kontrolován, byl mu naměřen alkohol a další vyšetření odmítl. Nebylo v možnostech stěžovatele z pouhých citací zákonných ustanovení v oznámení porozumět tomu, že takto je mu oznamováno právě spáchání přestupku „odmítnutí podrobit se vyšetření, zda při řízení vozidla nebyl ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou“, nikoliv stěžovatelem předpokládané „řízení vozidla po požití alkoholického nápoje“, jestliže mu to nebylo ze strany zasahujících policistů oznámeno.

Žalovaný pro účely vyjádření ke kasační stížnosti toliko odkázal na vyjádření k žalobě a odůvodnění svého rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud nejdříve zkoumal přípustnost kasační stížnosti a zjistil, že kasační stížnost je podána včas, osobou k tomu oprávněnou, zastoupenou advokátem, směřuje proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví a opírá se o některý z důvodů vyjmenovaných v § 103 odst. 1 s. ř. s. Kasační stížnost je proto přípustná.

Kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud na základě stěžovatelem vznesených námitek, obsahu správních spisů a soudního spisu krajského soudu shledal předmětem sporu mezi účastníky řízení jednak otázku, zda byl stěžovatel vyzván k podrobení se odbornému lékařskému vyšetření, a jednak zda byla taková výzva učiněna v souladu se zákonem.

Ohledně první otázky Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že stěžovatel skutečně byl vyzván k podrobení se odbornému lékařskému vyšetření. Ztotožňuje se v tom s posouzením krajského soudu, dle něhož tato skutečnost vyplývá ze shodné výpovědi zasahujících policistů a stěžovatelem podepsaného záznamu o přestupku. Nejvyšší správní soud přitom připomíná, že se v minulosti otázkou obecné důvěryhodnosti příslušníků Policie České republiky opakovaně zabýval. Např. ve svém rozsudku ze dne 17. 6. 2011, č. j. 7 As 83/2010 – 63, uvedl, že „o důvěryhodnosti výpovědi policisty není zpravidla důvodu pochybovat tehdy, není-li z žádných okolností patrné, že by měl na tom, jak bude věc, ke které vypovídá, vyřízena, jakýkoli zájem... je přirozené, že osoba, které brozí postih za přestupek, není ve své věci nestranná a je u ní pochopitelné, bude-li tvrdit pouze takové skutečnosti, které jsou jí ku prospěchu. Naopak u svědka, který nemá žádný zájem na výsledku řízení, bude spíše pravděpodobné, že bude tvrdit takové skutečnosti, o nichž je subjektivně přesvědčen, že jsou pravdivé. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že policisté, kteří byli slyšeni jako svědci, neměli v tehdejší konkrétní situaci žádný zájem na způsobu vyřízení věci, a proto je na ně nutno za daných okolností nahlížet jako na svědky důvěryhodné.“ Ani v nyní posuzované věci není důvod k přijetí domněnky, že by zasahující policisté snad měli zvláštní zájem na výsledku řízení, protože lze učinit závěr o důvěryhodnosti jejich výpovědi stran vyzvání stěžovatele k podrobení se odbornému lékařskému vyšetření za účelem zjištění obsahu alkoholu v krvi.

Pokud jde o druhou otázku, tedy posouzení zákonnosti učiněné výzvy k podrobení

se lékařskému vyšetření, je Nejvyšší správní soud přesvědčen, že pro její zodpovězení je určující výklad ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. a jeho vztah k ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu. Vzhledem k tomu, že judikatura k této otázce nebyla jednotná, druhý senát usnesením ze dne 5. 11. 2015, č. j. 2 As 146/2015 - 38, postoupil spornou otázku k rozhodnutí rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu v souladu s ustanovením § 17 odst. 1 s. ř. s.

Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu následně rozhodl usnesením ze dne 10. 5. 2016, č. j. 2 As 146/2015 – 45, v němž shrnul, že „*zákon o silničním provozu a zákon č. 379/2005 Sb. mají odlišný předmět úpravy, nejedná se o vztah obecného a zvláštního. Odbornému lékařskému vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu, resp. jiné návykové látky, je povinna podrobit se na výzvu dle § 5 odst. 1 písm. f) a g) zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že řídila motorové vozidlo pod jejich vlivem, jestliže odmítla orientační vyšetření (§ 16 odst. 2 a 3 zákona č. 379/2005 Sb.). Lékařskému vyšetření je povinna podrobit se také osoba, u níž se lze důvodně domnívat, že řídila motorové vozidlo pod vlivem těchto látek, a která se orientačnímu vyšetření sice podrobila nebo podrobit nemohla, je-li u ní zapotřebí zjistit obsah alkoholu, resp. jiné návykové látky nebo odstranit pochybnosti o správnosti hodnot zjištěných orientačním vyšetřením, ať už v důsledku úmyslného či neúmyslného zmaření měření, nesprávné funkčnosti testovacího přístroje či jiné nemožnosti jeho použití.*“ Podrobněji se rozšířený senát v uvedeném usnesení vyjádřil tak, že „*[z]atímco ustanovení zákona o silničním provozu upravují povinnosti řidičů podrobit se vyšetření, resp. pravomoc Policie ČR vyzvat řidiče k vyšetření ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou [§ 5 odst. 1 písm. f) a g), § 124 odst. 10 písm. f) a g) citovaného zákona], zákon č. 379/2005 Sb. v § 16 odst. 2 upravuje podmínky, za jakých se orientační vyšetření a odborné lékařské vyšetření provede, případně neprovede, a způsob jejich provádění. Tato právní norma tedy nestanoví, kdy může Policie ČR při dohledu na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích příslušné (orientační) vyšetření sama provést, resp. provedení (lékařského vyšetření) nařídit, protože to je stanoveno zákonem o silničním provozu.*“ Na druhou stranu však rozšířený senát naznal, že „*lékařské vyšetření dle § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb. nesmí být prováděno bezdůvodně, svévolně či dokonce šikanózně. Uplatní se pouze za situace, ve které se lze důvodně domnívat, že vyšetřovaný řidič řídí motorové vozidlo pod vlivem alkoholu, resp. pod vlivem jiné návykové látky (§ 16 odst. 3).*“ S ohledem na skutkové okolnosti nyní posuzované věci považuje druhý senát za vhodné reprodukovat též dílčí závěr, který rozšířený senát v daném usnesení vyslovil k významu přesnosti výsledků orientační dechové zkoušky: „*Hladina alkoholu v krvi bývá také rozhodná pro kvalifikaci činu jako přestupku či trestného činu a tomu odpovídající správně právní nebo trestně právní odpovědnosti řidiče. Zde je pak potřeba – s ohledem na proces postupného strážlivění – ihned rozhodnout o zajištění potřebných důkazů za účelem zafixování skutkového stavu k určitému okamžiku, aby mohlo být postaveno najisto, jakého deliktu se z hlediska kvalifikace řidič dopustil. To platí i v případě, jestliže se vyšetřovaný řidič k samotnému faktu požití alkoholu, resp. jiné návykové látky, doznal.*“

Závěrem výše označeného usnesení rozšířený senát konstatoval, že předmětem jeho rozhodování byla pouze dílčí právní otázka, která mohla být (a v rámci uvedeného usnesení též byla) posouzena samostatně. Rozšířený senát proto po jejím zodpovězení podle § 71 odst. 1 Jednacího řádu Nejvyššího správního soudu vrátil věc druhému senátu, aby tento o kasační stížnosti meritorně rozhodl v souladu s právním názorem rozšířeným senátem vysloveným.

Ve světle závazného právního názoru výše citovaného usnesení rozšířeného senátu nezbývá druhému senátu než konstatovat, že zasahující policisté vyzvali stěžovatele k podrobení se odbornému lékařskému vyšetření za situace, kdy k takovému postupu byly splněny zákonné podmínky. Vzhledem ke skutečnosti, že veškerá provedená orientační dechová měření indikovala ovlivnění stěžovatele alkoholem (byť pro značně odlišné výsledky nebylo lze bez pochybností určit hladinu alkoholu v krvi stěžovatele) a stěžovatel sám požití alkoholu před jízdou připustil, byl dán důvod k domněnce, že stěžovatel řídil motorové vozidlo pod vlivem alkoholu. Právě proto, že výsledky jednotlivých měření nebyly ve svém souhrnu dostatečně

pokračování

vypovídající, bylo namístě, aby hladina alkoholu v krvi stěžovatele byla přesně zjištěna v rámci odborného lékařského vyšetření. Stěžovatel se takovému vyšetření odmítl podrobit, ačkoli k tomu byl zasahujícími policisty oprávněně vyzván, čímž porušil povinnost, jež mu stanoví § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu a dopustil se tak přestupku dle § 125c odst. 1 písm. d) téhož zákona.

Pokud stěžovatel namítal, že nebylo v jeho možnostech porozumět z pouhých citací zákonných ustanovení v oznámení tomu, že takto je mu oznamováno právě spáchání přestupku „odmítnutí podrobit se vyšetření, zda při řízení vozidla nebyl ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou“, nikoliv stěžovatelem předpokládané „řízení vozidla po požití alkoholického nápoje“, uvádí k tomuto Nejvyšší správní soud, že dle ustanovení § 3 odst. 2 zákona o silničním provozu může řídit vozidlo pouze osoba, která též v potřebném rozsahu ovládá předpisy o provozu na pozemních komunikacích. Dle § 4 odst. 1 písm. b) téhož zákona je účastník provozu též povinen řídit se pravidly provozu na pozemních komunikacích upravenými tímto zákonem a pokyny policisty.

Jistě nelze po stěžovateli požadovat, aby z pouhého označení paragrafu, odstavce a písmene konkrétního ustanovení zákona o silničním provozu rozpoznal přestupek, z jehož spáchání je podezřelý. Jak je ovšem uvedeno výše, v přestupkovém řízení bylo prokázáno, že stěžovatel byl zasahujícími policisty vyzván k podrobení se odbornému lékařskému vyšetření. Dle Nejvyššího správního soudu nemůže stěžovatel svou obranu úspěšně založit na tvrzení, že nevěděl, že odmítnutím podrobení se lékařskému vyšetření poruší svou povinnost dle § 5 odst. 1 písm. f) zákona o silničním provozu. Dle ustanovení § 3 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění účinném ke dni 23. 5. 2014 (dále jen „zákon o přestupcích“), „[k] odpovědnosti za přestupek postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění. Ustanovení § 4 odst. 1 písm. b) téhož zákona pak uvádí, že přestupek je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět **měl a mohl**. V případě přestupku dle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu přitom není požadováno úmyslné zavinění. Oznámení přitom bylo sepsáno až poté, kdy se stěžovatel výzvě k podstoupení odborného lékařského vyšetření odmítl podrobit. Ani tato kasační námitka proto nemůže být důvodná ve smyslu kasačního důvodu dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud pouze pro úplnost poznamenává, že správní orgán v prvostupňovém rozhodnutí aplikoval na posledně uvedené přestupkové jednání stěžovatele neplatný právní předpis, když jak ve výroku, tak i v odůvodnění svého rozhodnutí, vzal nesprávně za součást skutkové podstaty přestupku dle § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu též okolnost absence nebezpečí pro zdraví řidiče spojeného s podstoupením vyšetření. Aplikoval tedy ustanovení § 125c odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu, avšak ve znění účinném do 16. 8. 2013, namísto znění stejně označeného ustanovení zákona o silničním provozu účinného ke dni spáchání přestupku, tj. ke dni 23. 5. 2014. Vzhledem ke skutkovým okolnostem případu, stejně jako k povaze relevantní novelizace daného ustanovení zákona o silničním provozu, však nebyl dán důvod, aby žalovaný, i kdyby uvedený nedostatek prvostupňového rozhodnutí zaregistroval, zrušil či změnil jím přezkoumávané rozhodnutí, neboť dle ustanovení § 89 odst. 2 *in fine* zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění účinném ke dni vydání rozhodnutí žalovaného, se nepřihlíží k vadám řízení, o nichž nelze mít důvodně za to, že mohly mít vliv na soulad napadeného rozhodnutí s právními předpisy, popřípadě na jeho správnost.

Nejvyšší správní soud neshledal stěžovatelovy kasační námitky důvodnými. Napadený rozsudek navíc netrpí žádnou z vad, jejichž přítomnost je kasační soud povinen zkoumat i nad rámec uplatněných kasačních důvodů (srov. § 109 odst. 4 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud

proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Učinil tak bez jednání, v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 s. ř. s.

Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti založil Nejvyšší správní soud na pravidlech plynoucích z ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, a proto nemá právo na náhradu nákladů, jež v řízení o kasační stížnosti účelně vynaložil. Procesně úspěšný žalovaný má právo na náhradu nákladů řízení, nicméně Nejvyšší správní soud konstatuje, že mu není známo vynaložení takových nákladů žalovaným, jejichž náhradu by mu bylo lze přiznat. Žalovaný navíc v tomto směru sám ničeho netvrdil. Z těchto důvodů mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nemohl přiznat.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. července 2016

JUDr. Míluše Došková
předsedkyně senátu